

REUERENDISSIMO
A C
CLARISSIMO DOMINO
GEORGIO FRANCK
ABBATI
S. MARIAE DE FONTE MELLEO
SEMINARII GENERALIS POSONIENSIS CLERI JUNIORIS
RECTORIS,
SACRAE FACULTATIS THEOLOGICAE
DIRECTORIS,
ANNO 1788. MENSE JANUARIO MUNUS

AUSPICANTI
IN GRATI ANIMI MONUMENTUM

HAS PAGINAS

D. D. D

ANTONIUS MALLYO,
ARCH. DIOEC. STRIG. SS. CANONUM,

E T

PASTORALIS PRUDENTIAE AUDITOR.

Virtus fortunare solet. *Salust.*

Est animi ingenui. cui multum debeas,

Eidem plurimum velle debere. *Cic. fam. lib. II.*

Acerbi luctus metusque, *Dilecti Fratres* in quem nuper coniecti fuimus, finem hodiernus dies adtulit, idemque initium omnibus gaudiis triumphandi. Tantam enim **AUGUSTI CAESARIS** de nobis curam, tantam infinitas int eroccupatio- nes sollicitudinem, tam denique incredi- bilem sapientiam, ac pene diuinam, maio- rem debemus ducere, quam vt eam ar- bitremur aut praeconio tacito, aut me- diocri laetitia celebrandam. Renunciato namque **Te Reuerendissime Domine**, in locum **Illustrissimi Domini An- dreae Szabó** Rectore Seminarii huius celeberrimi, nobismet ipsis vitalem con- seruatum spiritum, ac restitutum putamus. Dolebamus enim orbari nosmet **Viro non**

vno e multis, sed inter multos prope-
modum singulari: quippe, qui tantis ful-
sisset honorum insignibus, quanta alius
non dicam sperare, sed optare tacitus
vix auderet. Nec vero aberat ab Eo
virtutum tali fortuna dignus comitatus:
non vis animi, non ingenii, non consilii,
non vigilantiae, non auctoritatis. Quo
etiam vehementius angebamur, ne diutius
forsitan priuati Duce, multa interim per-
deremus vel praesidia stabilitatis nostrae,
vel ornamenta dignitatis: quibus farci-
endis non ita facile par, quicumque suc-
cessisset videretur.

Sed enim AUGUSTI prouidentia
CAESARIS hunc mœrorem anxium et
mihi, et hisce omnibus momento sustulit,
cum id fecit, quod factum nulla non mo-
do referenda, sed ne cogitanda quidem
gratia possimus consequi. De quo quid

ego

ego commemorem, quid? **T**ene **C**AESAREM MAXIMUM, sepositis curis cæteris, de vñis nobis ita prouide, paternæque cogitasse, vt ad eum finem non quiesceres, quoad **I**PSE reperires dignum, cui omnem pene Hungariae Clerum ita regendum crederes, vt non solum de eo bene sperare, sed etiam confidere possent sui, ita praefuturum; vt omnibus omnia factus, quam maxime diuturnam, iucundamque memoriam Praefecturae, nominisque sui relinquat? non **T**E regnorum, quibus longe lateque imperas, formandorum cura; non timor impendentis belli grauissimi ab hacce cogitatione auocatum traducere potuit ad ea, quae Majestate **T**UA erant digniora? quasi vero (ita mihi **A**UGUSTUM respondentem audire videor) disciplinam Cleri vigilia mea indignam arbitrer: qui ne vi-
uam, si quidquam adhuc mihi ea fuit an-

tiquius. Quam enim partem profanae Reipublicae credam recte fore constitutam, si ei non prospiciam, a qua illa non Religionis tantum, sed omnino omnis officii formam oportet hauriat? ruere ista non potest, quin illa eodem labefactata motu concidat. — Itaque iam succumbam defensioni TUAE Regum Prudentissime: quippe quae tam sit plena roboris, ac nervorum; sed eam non dubitabo *Fratribus meis* considerandam amplius, admirandamque proponere. Nam si Clero consultum esse volueras: quemadmodum id fecisti? regendi eius provinciam ad quem detulisti? Audi, quaeso, audi Reuerendissime Domine! Tuae enim iam eximiae laudes proferentur. Quod quamquam aliqua Tua cum molestia necesse est fieri propterea, quod, ut quisque est laude dignissimus, ita minime libenter laudes suas audire consuevit; ta-

men

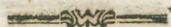
mēn quod AUGUSTI mens divina explicari aliter non potest, quin de virtutibus Tuis mira narrentur: dabis hanc oratori veniam, ut, quae commemoranda ducet, animose per Te possit, sineque formidine proloqui.

Cum non lateret igitur AUGUSTUM perfecto Praesidi tres haec dotes inesse oportere: honoris fugam, eruditionem, facilitatem morum coniunctam vitae elegantia; idque ob eam causam, quod honoris avidus ad potentiam suam referat omnia: indoctus ne sibi quidem ipsi, nedum aliis prodesse possit: asper moribus, et agrestis, lucem splendoremque fugiens, metui malit, quam diligere: non diu EI quaerendus fuit hisce ornamentis praeditus. Nam simul, ac Tui, Reverendissime Domine, EI venit in mentem memoria, occurrebat illico Te
hono-

honorem hunc, qui Tibi obtigit, vsque adeo non ambisse, vt de prensando eo ne per somnium quidem cogitares. Quo factum, vt velut vmbra fugientem sequitur, sequentem fugit; ita Tibi nihil tale ambienti, ac ne cogitanti quidem amplissimus mandaretur honos ab EO, qui et suos nouit optime, et nullius certe latere abditam virtutem finit. Quod quando ita perspicuum est, vt maioris explanationis non indigeat, ad doctrinae, si placet, laudem transeamus.

Magna semper omni tempore Philosophorum habita est auctoritas, maior Theologorum, maxima Oratorum. Sed si recte, diligenterque quid Historici praestent, indagemus: nimirum hos vnos dicamus ceteris praestare omnibus. A Philosophis namque scientia rerum humanarum, diuinarum Theologis, ab Oratoribus vtraque
peti

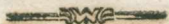
peti adsolet ; sed ita, vt nisi exemplorum lumen subministret Historia , inanis priorum omnium, ne dicam ridiculus euadet labor. Itaque legimus Catonem illum Cenforium iam senem non graecas modo literas , a quibus antea semper abhoruit, auide arripuisse ; verum etiam Historias scribere instituisse ; credo, quod longa aetate doctus, hanc esse dignissimam artem, in qua elaboraret , censuisset. Sed quorsum haec de Historia , quorsum ? vt, ne miremini *Dilecti Fratres* Eum potissime ab AUGUSTO nobis Rectorem datum, qui, quae priuatim discere sibi quondam senes ducebant laudi, ea Ipse vixdum vir docere alios publice aggressus, annos ipsos quindecim Historiam Ecclesiasticam (hoc est, eam artem, siue qua ipsa illa DEO Magistro tradita Theologia quiduis potius, quam Theologia fuerit ; quando fraude iniquorum multa

a veritate aliena in sacrarum monumeta literarum irrepserant, quibus extractum, fidumque Historiae interpretem nemo possit medicinam facere) e superiore loco explicauisset; non illa veterum magistrorum rudi, incultaque methodo, quae saepe aniles fabulas pro veris germanisque factis temere creditas, solita fuit discipulorum frequentiae venditare, obtrudere, inculcare: sed hac noua critica, atque antea in scholis inaudita; quum in docendo cuncta sub acerrimi iudicii sui incudem reuocans examinaret, libraret, ponderaret; exque incertis certa, ex obscuris lucida, ex deprauatis recta, incorruptaque reddens eo uteretur sermonis vel flumine, vel acumine, ut neque subtilitas materiae de orationis vbertate, neque huius de illius quidquam detraheret grauitate. Quibus rebus fiebat, ut, qui differentem audissent, pro eo,

eo, ac debebant, perfectum quidem in
Eo Historicum agnoscerent, numerisque
omnibus absolutum; vim tamen ipsam
doctrinae magis admirarentur, quam ut
eam ullo ab se studio percipi posse arbi-
trarentur: et quidquid adferret in me-
dium, in audientium sensus irrumperet,
inuaderet, penetraret; exceptum autem
ab iis, quibus veritatis luce nihil est ama-
bilius, describeretur, vulgaretur, in cœ-
lum laudibus tolleretur.

Sed eruditione fatis, ut arbitror, per
nos laudata, prodeat iam in medium dos illa,
quam vel morum facilitatem, vel lenitatem
animi, vel mansuetudinem vero licet no-
mine nominare. Quae quidem futuro
Praesidi quam sit necessaria, nullum cer-
tius est indicium, quam quod admodum
paucos possimus proferre, quibus ea de-
stitutis longinquum fuerit imperium; si-
qui-

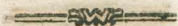
quidem nulla est potentia firma, nisi beneuolentia munita stabilitaque. Tuam vero Reuerendissime Domine incredibili comitate mistam vitae elegantiam, qua Ipsum ceperas JOSEPHUM IMPERATOREM, quibus laudibus effereamus? quibus studiis prosequemur? qua beneuolentia complectemur? Parietes certe, ut mihi videtur, harum aedium de Te AUGUSTO gratias agere gestiunt, quod confidant fore, ut ista Tua non adscita, sed natiua affabilitas omnium breui Tibi deuinciat animos; maiorique cupiditate abs Te regi vniuersi optent, quam sine Te soluti legibus quantauis frui libertate.

Quid enim ista exporrectae frontis serenitas, ista oculorum, totiusque vultus ardens hilaritas, quam hi omnes praeseferunt, quamque Tu Reueren-

dissi-

diffime Domine paulisper mihi contemplare: quid inquam tibi vult, quidue loquitur aliud, nisi se totos Tibi tradere, abs Te velle pendere vno, in Te denique sua ponere omnia? quos quidem vt vicissim Tu in Tuam receptos gratiam ab omni incommodo liberos integrosque praestes, ne rogandam quidem bonitatem Tuam arbitror. Occurrere ipsa solet precibus cum omnium, tum eorum maxime, quos plus tacendo flagitare sentias, quam postulare obsecrando.

Ex quo profecto intelligis, quanta Praefecturae Tuae sit laus, quum in subiectis parendi tanta vigeat alacritas. Est vero fortunatus ille, cuius ita honori AUGUSTUS fauerit, vt non minor ad alios, quam ad ipsum illum, quem extulit, laetitia perueniret. Quod Tibi quidem Reuerendissime Domine merito

rito, atque optimo iure contigit: ut enim messuisti, ita et sementem fecisti. Quod vero mellei potissimum fontis Abbas es creatus, id ei Tuae respondet laudi; quod nullum unquam ex ore Tuo verbum, nisi humanitatis melle conditum prodierit.

Quare gaude Tuo isto tam excellenti bono, et fruire cum fortuna, et gloria, *tum etiam natura, et moribus Tuis*; ex quo quidem maximus est fructus, iucunditasque sapienti! Tu vero Huic subiecta Sacra Cleri cohors, gaude et tu Praefidi Tuo; quod cum facies iuxta mecum (quem ille infantem, etiam tum puerum per omnem vitam fouere dignatus est) etsi persaepe virtuti alienae, tamen plerumque felicitati tuae gratulabere: quippe quae Eum nacta sis Rectorem, qui securus magnitudinis suae, de

re nulla alia, quam de commodis tuis
sibi porro putet cogitandum; quive mi-
nus bene se de Rege, Regnoque meri-
turum, nisi sibi creditorum commoda,
suis semper vtilitatibus antetulisset, per-
sapienter, religioseque iudicavit.

te nulla alia, quam de commodis tuis
 tui potestatis cogitatione; quare tui
 tui potestatis de tuis, tuique man-
 datum tui tui ordinem commodum
 tui tuique videretur adhibere, per
 tui tuique indicium